

CUVÂNT LA ÎNCEPUTUL POSTULUI MARE

Între rânduielile creștinești postul se bucură de o cinste cu totul deosebită. Iată, din cele șapte zile ale săptămânii, două, miercurea și vinerea, sunt zile de post, iar în mănăstiri călugării, ba și unii creștini râvnitori din lume, adaugă și pe a treia, luna. Sunt apoi cele patru mari anotimpuri duhovnicești, cele patru posturi mari de peste an, în fruntea cărora se află postul păresimilor, în care am intrat, Sfântul și Marele Post, cum îl numește Biserica, pentru folosul cel mare și pentru sfințenia de care se învrednicesc, cei ce se ostenesc să-l țină după datina creștinească.

Este însă un lucru știut de toți, că de o bucată de vreme, unii creștini, sub diferite pricini sau și fără pricină nu mai pot sau nu mai vor să țină posturile. Cică acum, în era atomică și a zborurilor cosmice, postul nu și-ar mai avea rost și nu ar mai aduce nici un folos.

De aceea, fiindcă ne găsim la începutul Sfântului Post al Paștilor, este potrivit să ne oprim asupra acestor îndoieli,

întrucât, trebuie să o spun hotărât chiar de la început că postul este de mare folos și de mare trebuință pentru mântuire.

Dacă ne aruncăm o privire în Sfânta Scriptură, vedem că postul își are începutul de la facerea lumii și prima poruncă pe care Dumnezeu a dat-o omului a fost porunca postului. În adevăr, după ce l-a așezat pe Adam în rai, Dumnezeu i-a dat spre folosință toate bunătățile, dar i-a dat și o poruncă: „Din toți pomii raiului poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței Binelui și al răului să nu mănânci” (Facerea 2, 16-17). Poruncă simplă și ușoară, pe care, dacă o păzeau oamenii, s-ar fi bucurat veșnic de fericirea Raiului; dar fiindcă nu au păzit-o, au fost izgoniți din rai și întreaga făptură a căzut sub blestem și moartea a venit peste neamul omenesc. De mare trebuință trebuie să fie postul, dacă nesocotirea lui a adus atâtea rele!

Dacă ne uităm apoi în Vechiul Testament, vedem că toți dreptii, patriarhii și proorocii au ținut cu mare sfințenie postul. Astfel, marele prooroc Moise prin post s-a învrednicit să vadă Slava lui Dumnezeu pe muntele Sinai și să primească Tablele Legii. Ilie, alt mare prooroc, tot prin post a încuiat cerul să nu cadă ploaie trei ani și jumătate și a coborât foc din cer. Și tot prin post cei trei tineri în Babilon au scăpat nearși de foc, iar proorocul Daniil a scăpat de gurile leilor. Și iarăși, cetatea cea mare a Ninivei, sortită pieirii pentru nelegiuirile locuitorilor ei, cu trei zile de post negru a abătut mânia lui Dumnezeu de deasupra ei. Iată dar ce minunate puteri are postul!

De aceea, Mântuitorul când a venit să vindece greșeala lui Adam, în primul rând a repus în cinste postul. S-a retras în pustie și a ținut post aspru 40 de zile, fără să ia în gură fărâmbă de pâine sau picătură de apă. Deși, fiind Dumnezeu, nu avea nevoie de post, a postit totuși ca să ne învețe cu pildă că și noi trebuie să postim și ne-a lăsat învățătură și poruncă pentru post.

Au postit de asemenea și Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți ai Bisericii, ca să nu mai vorbesc de mulțimea cea mare a călugărilor, care au făcut din post prietenul lor iubit. Apoi Sfintele Soboare ale Bisericii au poruncit cu hotărâre ca tot creștinul să

țină posturile și cei ce le calcă să fie scoși din Biserică, iar preoții lipsiți de harul preoției.

Dacă așa stau lucrurile, cum se face că în vremea noastră postul nu mai este în cinstea cuvenită, așa cum am apucat și noi de la moșii și strămoșii noștri? Să se fi învechit oare învățătura Sfintei Evanghelii și hotărârile Sfintelor Sinoade să nu mai fie bune pentru vremea noastră? Ferească Dumnezeu! Sfânta Evanghelie și Hotărârile Bisericii sunt învățătură dumnezeiască, de-a pururi vie și lucrătoare și care trebuie păzită neștirbit cu toată sfințenia, ca să ne putem mântui.

Să nu-și mai aibă rostul în vremea noastră postul? Nici acest lucru nu poate sta în picioare. Ci eu socotesc că părerile acestea și nesocotirea postului din vremea noastră vin dintr-o împușinare a credinței și dintr-o înțelegere îngustă a lucrurilor, asupra căreia se cuvine să ne oprim puțin.

Când vorbim despre post, cei mai mulți creștini înțeleg prin post o împușinare și schimbare a mâncărilor: în loc de dulce, mâncăm de post și mai reducem rația zilnică de hrană.

Să presupunem deocamdată că lucrurile ar sta așa, că postul s-ar reduce numai la atâta. Apoi, cine nu știe că în vremea noastră tot mai multe glasuri din lumea oamenilor de știință au început să laude postul? Supraalimentarea, adică îmbuibarea, zic ei, este una din cele trei pricini care aduc cele mai multe suferințe pe lume. Leacul cel mai bun împotriva ei, care altul poate fi dacă nu cumpătarea, postul? Cine nu știe că doctorii în spitale sunt buni prieteni cu postul, de care se folosesc la vindecarea multor boale? Apoi, cine nu a auzit că mari oameni de știință numai cu post aspru, ținut vreme îndelungată, vindecă foarte multe boli și produc o minunată refacere a sănătății omului? În unele țări sunt chiar sanatorii, în care mii de oameni sunt tratați pentru toate boalele cu post aspru, cu rezultate excepționale (Dr. O. Buchinger).

Nu-i deci trebuitor postul pentru trup? S-o spună cei lacomi cu pântecel și cei neștiutori, pentru că realitatea stă tocmai dimpotrivă. În vremea postului, organismul omului având mai puțin de lucru, se odihnește, își repară părțile șubrezite, își

recapătă puterile trupești, se însănătoșește. Așadar, astăzi, când s-au înmulțit bolile, mai mult ca altădată omenirea are nevoie de post.

Aceasta, pentru roadele trupești ale postului. Dar omul nu este numai trup, ci și suflet, iar postul rânduit de Biserică are în vedere nu atât sănătatea trupului, cât pe cea a sufletului.

Lăcomia pântecelui, de care am pomenit mai înainte, nu îmbolnăvește numai trupul, ci și sufletul. Aceasta, precum spun Sfinții Părinți, este izvorul tuturor relelor. „Vătaful dracilor, zice Sfântul Ioan Scărarul, este Lucifer cel căzut, iar vătaful tuturor patimilor este îmbuibarea. Cine nu știe că desfrânarea și trândăvia sunt fiice bune ale îmbuibării? Și tot așa iubirea de bani, nedreptatea, minciuna și toate celelalte patimi omorâtoare de suflet. Cum să scăpăm de toate acestea, ne învață postul. Prin post dăm lovitură de moarte îmbuibării, care este rădăcina tuturor, iar dacă rădăcina este tăiată se usucă și ramurile. Vedeti dar că postul însănătoșește nu numai trupul, ci și sufletul. Și nu numai că taie răul din rădăcină, ci ajută și la săvârșirea faptelor bune, la creșterea virtuților. Ca să nu lungesc cuvântul, mă opresc numai la două din ele: rugăciunea și milostenia, de care sufletul nostru are foarte mare trebuință.

Rugăciunea este oxigenul vieții sufletești. Așa cum trupul moare fără oxigen, tot așa și sufletul nu poate trăi fără rugăciune. Sfinții Părinți numesc rugăciunea „înălțarea minții către Dumnezeu” și „convorbire cu Dumnezeu.” Ca să se poată înălța către Dumnezeu, mintea trebuie să aibă mare agerime și sprinteneală. Dar cine nu știe că pântecelul îndopat cu mâncare și băutură îngreuiază nu numai trupul, ci și mintea o face greoaie și întunecată? Cum să se mai înalțe către Dumnezeu o astfel de minte? Pe când, dimpotrivă, mintea celui ușurat cu înfrânare și post este limpede și sprintenă și ușor se înalță pe aripile rugăciunii. O astfel de rugăciune unită cu postul este o mare putere și despre ea zice Mântuitorul Hristos că este armă nebiruită împotriva dracilor.

Tot așa de trebuitoare sufletului este și milostenia. Dacă rugăciunea este semnul dragostei de Dumnezeu, milostenia

este semnul deplin al dragostei față de aproapele. Dar cine poate face ușor milostenia? În niciun caz cel lacom cu pânțele, căruia nu-i ajung nici toate bunătățile pământului. Pe când cel ce duce o viață cumpătată cu înfrânare și post, indetulându-se mai cu puțin, are de unde să dăruiască și celor săraci și lipsiți, dovedind astfel că nu este robul pânțecelui și nici nepăsător față de cei din jurul său. De aceea, milostenia este așa de prețuită de Mântuitorul Hristos, Care o socotește ca o binefacere față de Sine Însuși, zicând: „Întrucât ați făcut aceasta față de unul din acești frați ai Mei mai mici, Mie Mi-ați făcut.”

Iată deci, două din cele mai mari virtuți, rugăciunea și milostenia, care fără post sunt slăbănoage și nedesăvârșite și pe care postul le împlinește și le dă mare putere și cinste înaintea lui Dumnezeu. Căci rugăciunea, milostenia și postul alcătuiesc o treime nedespărțită de virtuți, temelia vieții creștine. Cel ce nu își stăpânește trupul prin post, cel ce nu se roagă lui Dumnezeu și cel ce nu vine în ajutorul oamenilor săi, acela este cu adevărat străin de viața creștină.

Dacă ne-am opri și numai la aceste lucrări ale postului: mijloc de curățire a păcatelor și împăcare cu Dumnezeu; izvor de fapte bune, semn al dragostei față de Dumnezeu și de aproapele și armă nebiruită împotriva dracilor, apoi ar putea spune cineva că nu este folositor postul? Că nu își mai are rost postul în vremea noastră? Dimpotrivă, precum ne-o spune o cântare bisericească din această vreme, „În tot timpul, postul este de folos. Că nici bântuielile dracilor nu îndrăznesc asupra celui ce postește, ba și îngerii, păzitorii vieții noastre, mai cu dinadinsul stau pe lângă cei ce se curățesc cu postul.”

Din cele spuse, înțelegem deci că a lega postul numai de schimbarea sau împrăștierea bucatelor este o înțelegere nedeplină și greșită. De unde să fi apărut o astfel de înțelegere între creștini, când slujbele noastre bisericești, precum și Sfinții Părinți ne învață limpede cum este postul cel adevărat?

Iată cum glăsuiește o cântare bisericească din prima săptămână a Postului Mare: „Să postim post bineplăcut Domnului.

Postul cel adevărat este înstrăinarea de răutăți, înfrânarea limbii, lepădarea mâniei, depărtarea de pofte, de clevetire, de minciună și de jurământul mincinos. Lipsa acestora este postul cel adevărat și bine primit.” Și o altă cântare: „Dacă postim numai de bucate, iar de păcate nu ne lăsăm, ne asemănăm viclenilor draci, care niciodată nu mănâncă.” Iar Sfântul Ioan Gură de Aur, marele învățător și iubitor al postului ne învață astfel: „Postești? Arată-mi-o prin fapte. Cum? De vezi un sărac, ai milă de el; un dușman, împacă-te cu el; un prieten cu nume bun, nu-l invidia. Nu numai gura și stomacul să postească, ci și ochii și urechile și picioarele și mâinile noastre să postească, rămânând curate de răpire și de lăcomie. Picioarele nealergând la priveliștile cele urâte, ochii neprivind cu ispitire frumuseți străine, gura să postească de sudalme și de vorbiri nerușinate.”

Postul deci este nu numai schimbare de hrană, ci un lucru mult mai deplin, o lucrare care angajează întreaga noastră viață: suflet și trup, o cale de curățire a păcatelor, de disciplinare a pornirilor păcătoase din om, un mijloc de sfințire a vieții, un meșteșug duhovnicesc de adâncă prefacere a ființei noastre, o lucrare de înnoire, care ne pregătește pentru viața cea veșnică.

Înțelegem de ce Biserica dă atâta atenție postului și de ce a rânduit porunci aspre și pedepse pentru cei ce-l nesocotesc.

Se înțelege de la sine că sunt și pricini de boală, vârstă, bătrânețe, când un creștin nu poate posti de bucate, după rânduială. Dar Biserica are toată înțelegerea pentru astfel de cazuri căci ea, prin post, nu urmărește omorârea trupului, ci a păcatului din om. Dar chiar și în această stare, un creștin nu trebuie să fie nepăsător și să se mulțumească cu scuza neputinței lui. Nu! Să-și recunoască neputința, să-și dea seama că prin nerespectarea postului calcă o rânduială a Bisericii, să meargă la duhovnic căruia să-i mărturisească cu smerenie neputința și să primească dezlegarea cuviincioasă. Apoi îi mai rămâne de făcut partea a doua și cea mai însemnată, postul cel sufletesc: rugăciunea, milostenia, înfrânarea poftelor, faptele bune. Pe acestea le poate face și trebuie să le facă. Fără de ele nu se poate mântui. Și numai cu ele ne putem pregăti cum se cuvine pentru a

ne învrednici de sfintele și preacuratele lui Hristos Taine, cu care tot creștinul este dator să se împărtășească în acest Sfânt și Mare Post. Ca să putem întâmpina cu bucurie duhovnicească și înnoiți sufletește sfânta și marea prăznuire a Creștinătății, Învierea din morți a Domnului Hristos. Și, așa pregătiți, să putem și noi învia din moartea păcatului și să intrăm întru bucuria cea negrăită a Domnului nostru, de care pe toți să ne învrednicească, Preabunul și Milostivul Dumnezeu, Căruia I se cuvine cinstea, slava și închinăciunea, în vecii vecilor. Amin.